

Lausunto valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle 15.10.2010

Asia: **HE 126/2010 vp** valtion talousarvioksi vuodelle 2011 /**Pääluokka 29**

Valtion rahoitus taiteelle ja kulttuurisektorille on lisääntynyt jo useamman vuoden ajan ja sama kasvukehitys näyttää jatkuvan. On hienoa, että kulttuurisektorin yhteiskunnallinen merkitys on noteerattu.

Myös luovilla aloilla toimivien henkilöiden määrä kasvaa jatkuvasti. Resurssit jakautuvat siis entistä useampien taiteilijoiden kesken. Jos nykyinen into hakeutua alalle ja sen myötä koulutuspaikkojen määrä jatkaa kasvuaan, heikkenevät taidealan toimeentulonäkymät merkittävästi. Jossain vaiheessa päädytään väistämättä tilanteeseen jossa kaikkien koulutettujen ammattilaisten työllistyminen ei ole edes teoreettisesti mahdollista, puhumattakaan yhteiskunnan tuen tasapuolisesta jakautumisesta taiteilijoiden kesken. Taideoppilaitosten oppilaspaikkojen määrää ei siis välttämättä kannata ainakaan lisätä.

Taidealojen sisällä on lisäksi havaittavissa epä tasaista kasvua joka aiheuttaa paineita tukien jakautumisperusteiden uudelleen arvioimiseen. Jos joku sektori kasvaa enemmän suhteessa muihin, pitäisikö jako silloinkin määritellä prosentuaalisin perustein, vai olisiko oikeudenmukaisempaa antaa kaikille taiteenaloille sama avustus? Vai määräytyykö tuki jonkun muun tekijän perusteella? Esimerkiksi Suomen Taiteilijaseuran arvion mukaan kuvataidesektorin saaman tuen osuus on tällä hetkellä prosentuaalisesti alhaisempi kuin muiden alueiden. Lisäksi nyt käsillä olevassa talousarvioehdotuksessa esitetty taidehankintamäärärahojen supistus heikentää erityisesti kuvataiteen tekijöiden toimeentuloa. Tuen jakautumisen oikeudenmukaisuus on toki vaikeasti määriteltävä käsite, eri taiteenalojen sisäiset lainalaisuudet kun ovat toisistaan kovasti poikkeavia. Esimerkiksi yksittäinen kirjailija tarvitsee teoksensa valmistamiseen aivan erilaista koneistoa kuin elokuvaohjaaja.

Vaikka luovien alojen potentiaali ja jopa kasvava merkitys kansantaloudelle on noteerattu, ei ole kovin todennäköistä, että taide ainakaan kaikilta osin helposti muuttuu taloudellisesti voittoa tuottavaksi toiminnaksi. Taidesektori kun on yrityskulttuurislangilla ilmaistuna vahvasti "tuotekehityspainotteinen", eikä ansaintalogiikka läheskään aina toimi lopputuotetta monistamalla. "Taideyritysten" kasvu ei myöskään yleensä tapahdu kokoa suurentamalla. Toimiala kasvaa tyypillisesti yksilöiden ja pienten itsenäisten yhteisöjen määrän lisääntymisen kautta. Siksi onkin tärkeää että myös tuki kanavoituu entistä tehokkaammin riskinottoa kaihtamattomille innokkaille pienryhmille.

Taidealan tuotekehitys, uuden etsiminen ja kokeilu, on koko toiminnan moottori. Jos kone ei käy, yleisön kiinnostus taiteeseen vähenee ja toimintaedellytykset heikkenevät entisestään. Jos kone sen sijaan on hyvin viritetty, saattaa kulttuurisektori ajaa monen muun alan ohi jopa taloudellisinkin mittarein mitattuna. Tukea tarvitaan siis lisää jatkossakin.

Ilkka Niemeläinen
säveltäjä
puheenjohtaja

FORUM ARTIS ry

Taiteilijajärjestöjen yhteistyöjärjestö

Konstnärsorganisationernas samarbetsförening

The Joint Organization for Associations of Finnish Artists